

portante concursuri de pian de prestigiu recunoscut (opt la număr !).

Ar fi superfluu să mai relevăm pianistica sa strălucită care nu se ambarasează de nici o dificultate. Pe temeiul acestei stăpîniri suverane a instrumentului, Thiollier își clădește interpretări de înaltă valoare, conforme cu tradiția cea mai bună, cu stilul adecvat fiecărui compozitor, fiecărei lucrări.

Ar mai fi de relevat, de asemenea, că pianistul beneficiază de o cultură cu totul multilaterală — ceea ce îi facilitează prezentarea muzicii, nutrită de acest complex spiritual, în condiții deasupra criticii.

El însuși a făcut, în memoria lui Dinu Lipatti, transcripția a patru piese de Bach, în stilul în care marele nostru pianist interpreta coralele celebre. Reunite sub numele de Pastorală, ele au fost redată cu o puritate rafinată și cu o rară distincție.

Una din piesele de rezistență ale programului a fost Sonata în fa major (K.V.332) de Mozart, lucrare socotită ca făcînd parte din „sonatele dificile” ale compozitorului. Ea este într-adevăr foarte întinsă, de o forță și măreție a concepției care impun prin mijloacele de expresie noi și bogate. Interpretul și-a proiectat atenția în mod egal atît asupra detaliilor cît și asupra ansamblului sonatei. A redat cu multă grație prima mișcare *Allegro*, în ritm ternar ducîndu-ne cu gîndul la un adevărat dans vienez și creînd în finalul mișcării o atmosferă romantică. *Adagio*, lent, calm, a fost desfășurat cu multă cantabilitate iar *Finalul* cu elan, cu insistențe asupra înfățișării cît mai expresive a minunatei teme caracteristice.

Dacă vreodată cineva ar fi putut să nu își dea adeviziunea deplină la muzica lui Scriabin cu noutățile ei de limbaj, cu stilul său armonic complex comporînd agregate de șase și șapte note, cu acele alterațiuni ce-i sînt specifice — Sonata a 5-a, în fa diez major în interpretarea lui Thiollier l-a reconciliat pe deplin cu această muzică. Am savurat acea scriitură, atît de avansată pentru epoca lui Scriabin, și totodată chipul magistral în care interpretul a redat tumultul și pasiunea, avîntul și spiritualitatea aflate în Sonata a 5-a.

Întreaga parte a doua a recitalului a fost consacrată muzicii lui Rahmaninov, cu prilejul aniversării centenarului de la nașterea compozitorului.

Este adevărat, o jumătate de recital, exclusiv Rachmaninov, e cam mult. Ne-a ridicat posibilitatea de a cunoaște și alte aspecte ale artei interpretative a lui Thiollier, ca de pildă chipul cum redă muzica lui Debussy sau Ravel. În schimb am avut unele dintre cele mai populare *Preludii* ale compozitorului (care a fost, cum se știe, și un mare pianist) într-o interpretare de o rară esență lirică și totodată de o nebănuită profunzime. Pianistul a făcut din acestea ca și din *Momentele muzicale*, adevărate mici poeme redată cu întreg fiorul poetic pe care li l-a insuflat compozitorul. Bravura excepțională, atît de diversă, de variată, a lui Thiollier aveam să o apreciem în *Variațiuni pe o temă de Corelli* de Rachmaninov, piesă prezentată în primă audiție. Tehnica variațională a lui Rachmaninov, amintind pe aceea din *Rapsodia pe o temă de Paganini*, a făcut din celebra temă *La Follia* de Corelli o suită policromă, sclipitoare și în permanentă schimbare — interpretul dovedind o artă pianistică de înaltă factură. Recitalul

a fost suplimentat cu *Preludiul* din Partita no. 4 în mi minor de Bach în transcripția lui Rachmaninov și cu *Nocturna* (pentru mîna stîngă) de Scriabin. Totul ni l-a arătat pe acest mare artist, care nu are nici 30 ani, drept una dintre cele mai înzestrate personalități ale pianisticii contemporane.

Pianista Marcela Crudeli-Masotti

Pianista Marcella Crudeli-Masotti s-a făcut deosebit de apreciată în urma primului său recital, dat anul trecut la Biblioteca Italiană. Revenind la noi, recent, a interpretat împreună cu violonistul Mihai Constantinescu, un concert de sonate. *Sonata a X-a op. 96, în Sol major* de Beethoven, rămîne, desigur, departe de *Sonata în la („Kreutzer“)*. Dar fără să aibă ardoarea acesteia, interpretării, cîntînd într-un bun echilibru, au reușit să ne intereseze. Relevăm interiorizarea cu care au redat *Adagio*, spiritualitatea din *Scherzo*, precizia și varietatea ritmică din *Final*.

Ca un omagiu adus muzicii italiene: *Introducere și Allegro* de Goffredo Petrassi. Împreună cu Dallapiccola și contemporan cu el, Goffredo Petrassi, fără a putea licita la originalitatea primului, reprezintă totuși una din figurile proeminente ale muzicii italiene de astăzi. Meritul său este — în ciuda influențelor Hindemith, Strawinski — de a fi reînnotat legătura instrumentală a patriei sale, atît de strălucit reprezentată în veacurile XVII și XVIII.

Cei doi interpreți au susținut un dialog foarte animat în *Allegro* menționat, distingîndu-se totodată, în momentele în care rămîneau, să susțină fiecare unele pasaje solistice, cadențiale.

Au trecut apoi cu succes *Sonata* de Franck, dovedind nu numai stăpînirea tehnică a lucrării dar și pătrunderea multiplelor ei sensuri emoționale.

Pianista Crudeli-Masotti este o artistă care dispune de un imens repertoriu. Ea cîntă cu precizie, cu un puternic simț al coloritului armonic și cu o inteligență muzicală care se face repede remarcată. O așteptăm totdeauna, cu deosebire în recitale. Cît privește Mihai Constantinescu, la toate cunoscutele sale însușiri dovedește că e... gata oricînd, avînd totdeauna „sub mînă” o seamă de lucrări solistice și de cameră.

Orchestra de cameră a inginerilor

Una dintre formațiile noastre de amatori, fruntașe, este Orchestra de cameră a inginerilor, statornicită ca atare, cu 15 ani în urmă, la inițiativa dr.-ului inginer Petre Gheorghe, care este și conducătorul ei.

Întocmai ca și medicii, inginerii iubitori de muzică se afirmă, la răstimpuri, în concerte de cameră cu programe studiate cu o seriozitate ce vădește grija pentru lucrul bine pus la punct. Concertul dat în sala Ateneului a confirmat, o dată mai mult nivelul artistic superior al orchestrei, alcătuită din ingineri

vîrstnici, unii profesori, cu părul cărunt, alături de care își încearcă potențele ingineri tineri, de-abia ieșiți de pe băncile Institutului Politehnic. S-a cîntat cu o nobilă emulație. O seamă de lucrări de exigență deosebită, au necesitat, cu evidentă, o susținută muncă artistică de pregătire. Ar fi suficient să menționăm *Concertul în do minor* de Bach unde grupul concertino a fost reprezentat prin dr. inginer Mircea Cazan — vioară și inginer Virgil Ionescu — pian și la care și-a dat concursul apreciatul oboist Ion Danie, concert desfășurat cu o indiscutabilă precizie ritmică și justete intonațională.

Orchestra a apărut bine sudată. Inginerii realizează o echipă de muzicieni care cîntă cu dăruire, cu dezinteresare și cu convingere.

Momente artistice deosebite ne-a oferit interpretarea *Concertului pentru orgă și orchestră No. 11 în sol minor* de Händel, solist fiind Iosif Gerstenengst care și-a oferit, de asemenea, binevoitorul său concurs. Iosif Gerstenengst este un artist de ținută. El a cîntat, cu doi ani în urmă în catedrala Notre-Dame din Paris, fiind apreciat elogios.

Am reținut variațiile, desfășurate cu ponderea cerută, în *Passacaglia*, cînd solistul a realizat adevărate tururi de forță în pasajele *staccato* apoi suplețea cu care a redat *Menuetul* și *Gavota*.

Orchestra l-a secundat cu promptitudine iar sonoritățile orgii și ale formației camerale nu s-au... incomodat nicicînd.

La solicitări repetate, organistul Gerstenengst a oferit în supliment, între altele, două mișcări din *Suita Gotică* de Leon Boellman, compozitor de mare talent, din păcate dispărut timpuriu, în veacul trecut.

Orchestra de cameră a inginerilor avea să se afirme în chip deosebit de pozitiv în fragmentul *Nunta*, din *Divertisment rustic* de Sabin Drăgoi, cînd a redat întreaga savoare a acelei cantilene, de o rară frumusețe, ca un marș solemn și care — așa cum ne spune regretatul compozitor — o cîntă mireasa cînd părăsește casa părintească, melodie autentică din Seșiște-Arad, comuna natală a lui Sabin Drăgoi.

Concertul s-a încheiat cu *Simfonia „Oxford”* de Haydn, cîntată cu însuflețire și cu corectitudinea cerută.

Animatorul formației, doctorul inginer Petre Gheorghe, care beneficiază și de serioase studii muzicale, rămîne, în plină maturitate, de un tineresc entuziasm. A condus sobru, fără gestică de paradă, dar cu o atenție bine distribuită pe întreaga formație. Concertul s-a bucurat de un legitim succes.

Concertele formației americane „The 5th Dimension”

Formație de notorietate, în ceea ce privește interpretarea muzicii „pop”, a muzicii ritmice în genere, dar și a cîntecului liric, *The 5th Dimension* a dat o serie de concerte în sala mare a Palatului la București, precum și două concerte la Ploiești.



Debutul și „încălzirea” au revenit micii dar eficientei orchestre, care a prezentat cîteva piese de virtuozitate, deosebit de dinamice și care au stimulat din capul locului entuziasmul tineretului, al publicului ce umplea pînă la refuz sala de concert.

Deși formația nu cuprindea decît cinci muzicieni — care cîntau la pian, chitară, baterie, tobe africane, flaut — ei au reușit totdeauna să facă față celor mai diverse exigențe de ordinul ritmicii și a coloritului armonice.

Intrarea în scenă a cîntăreților a fost primită cu aplauze călduroase. Marilyn Mc Voo, Florence La Rue Gordon, Lamonte McLemore și Ron Townson, s-au dovedit posesorii unor voci viguroase și bine timbrate. Marilyn Mc Voo este un adevărat fenomen prin ambitus-ul larg — aproape patru octave — pe care îl stăpînește. La rîndul său, Ron Townson, cîntăreț cu voce de amploare, catifelată, caldă, este un admirabil interpret al Baladei. (El a întreprins turnee între altele cu Nat King Cole; a deținut de asemenea un rol și în *Porgy and Bess*). Dar cîteși cinci sînt indiscutabile valori ale cîntului care au înțeles însă, să-și modeleze debitul, intensitatea, frazarea, aducîndu-le, mai mult sau mai puțin, la un numitor comun — de unde stilul unitar al interpretării.

Formația dispune de un repertoriu de genuri variate din domeniul muzicii ușoare. Cîntă song-uri, balade, rocks, blues etc. S-au făcut apreciate cîntecul *Up, up and away* (Sus, sus, să mergem), *Wedding bel blues* (Clopoteii de nuntă), *Picnic Aquarius* ș.a. Ron Townson a dat, cu vocea sa generoasă, o interpretare nuanțată, de un pătrunzător dramatism, popularei melodii din *Love Story*, în vreme ce restul cîntăreților îl acompaniau în surdină, ca un minunat chorus.

Ceea ce dorim să subliniem este faptul că toți acești remarcabili cîntăreți sînt și niște înzestrați